

RODE VAAN, De, officieel Vlaams orgaan van de communistische partij van België, op 24 september 1921 te Antwerpen opgericht na een fusie van

De Internationale en De Kommunistische Arbeider.

Aanvankelijk een weekblad, werkte *De Rode Vaan* nauw samen met *Le Drapeau rouge*. Het hechtte veel belang aan het Vlaams-nationalisme, waarin het een mogelijke bondgenoot zag voor de vernietiging van de Belgische kapitalistische staatsstructuur. Van 1922 af verlegde het blad echter de oplossing van het Vlaams probleem naar een postrevolutionaire toekomst: de Vlaamse kwestie kon enkel door een socialistische omwenteling worden opgelost. Hoewel *De Rode Vaan* zich afzijdig hield van de campagne om de vernederlandsing van de Gentse universiteit (de stof die er gedoceerd werd was immers burgerlijk), pleitte het wel voor "een Vlaamse proletarische Hoogeschool voor de Vlaamse arbeiders veroverd door een proletarische revolutie". Ook ijverde het blad voor **amnestie**, niet enkel voor een **Jef van Extergem** maar ook voor bijvoorbeeld **August Borms**. Pas toen veroordeelde activisten als Borms en **Antoon Jacob** in de jaren 1930 hun sympathie voor Duitsland duidelijk uitspraken, staakte *De Rode Vaan* haar steun.

De lezers van *De Rode Vaan* waren hoofdzakelijk communisten. Met de bedoeling héél het Vlaamse volk te bereiken werd op de stichtingsvergadering van de **Vlaamsche Kommunistische Partij** beslist een naamsverandering door te voeren: het laatste nummer van *De Rode Vaan* verscheen op 1 februari 1937; van 6 februari 1937 tot 16 december 1939 rolde het blad onder de titel *Het Vlaamsche Volk* van de persen. Van Extergem werd de hoofdredacteur. Het blad formuleerde zijn programma als volgt: "Het Vlaamsche Volk zal verder op de bres staan tegen den hoofdvijand het fascisme, waarvan Hitler de brutaalste belichaming is, die dan door agent-schappen in Vlaanderen **VNV**, **Verdinaso**, **Rex**, **Sapconcentraties** enzovoort ons volk vergiftigt." Er werd wel nog opgeroepen deel te nemen aan **IJzerbedevaarten** en aan betogingen van het **Verbond der Vlaamse Oud-strijders (VOS)**.

Op 1 maart 1940 werd *Het Vlaamsche Volk* verboden en officieus vervangen door het weekblad *Ulenpiegel* onder leiding van Van Extergem. Reeds in februari 1941 verscheen *De Rode Vaan* echter opnieuw als illegaal blad, eveneens onder leiding van Van Extergem en met de medewerking van onder meer **Georges van den Boom** en **Bert van Hoorick**. Na hun aanhouding in de zomer van 1943 werd *De Rode Vaan* geleidelijk meer een Belgisch-patriottisch sluikblad, een houding die ze ook na de bevrijding behield.

Tussen 4 september 1944 en 31 oktober 1958 verscheen *De Rode Vaan* als dagblad. Vooral de eerste jaren was het eerder een kopie van *Le Drapeau rouge*. De leiding berustte bij Gerard van Moerkerke. Medewerkers met af en toe Vlaamse reflexen waren onder meer Van Hoorick, **Aloïs Gerlo** en **Louis Paul Boon**. Vanaf november 1958 werd het blad opnieuw een weekblad en vanaf januari 1966 kreeg

het als ondertitel “Stem der Vlaamse linkerzijde”. Deze ondertitel signaleerde een meer Vlaamsgezinde houding, vooral onder invloed van politieke directeurs als Jan Debrouwere, Jef Turf en later Miel Dullaert. De neergang van het communisme was de oorzaak van het verdwijnen van *De Rode Vaan*; het laatste nummer verscheen op 6 maart 1992. Een poging om het blad te vervangen door het progressieve linkse blad *Markant* mislukte al snel.

FRANK BEKE* EN WERNER VANDENABEELE